

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΑΜ ΔΣΑ 80807, Μπουμπουλίνας 9-11, Αθήνα (Μουσείο), Τ.Κ. 10682,

ΑΦΜ 996789554, Δ.Ο.Υ. Δ' Αθηνών, τηλ.: 210-8259140-141, fax: 210-8259235,

email: pzygouris@gmail.com

ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΗ

(αρ. πρωτ. εισ. της Ε.Δ.Ε.Υ.Α.: 2899/11-1-2023)

Ετέθη από την Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) προς την Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.) το κάτωθι ερώτημα:

«Ποια διαδικασία θα ακολουθηθεί για την καταβολή των επιδικασθέντων ποσών ως αποζημίωση από τη Δ.Ε.Υ.Α., δύο εργαζομένους της Δ.Ε.Υ.Α. και τον ανάδοχο του έργου, με βάση την υπ' αριθμ. 27/2022 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου..., η οποία έκρινε ότι η Δ.Ε.Υ.Α., ο .., ο ... και ο ... είναι υπόχρεοι σε καταβολή αποζημίωσης αλληλεγγύως και εις ολόκληρον;»

Η απάντηση που προσήκει κατά τη γνώμη μας είναι η εξής:

I. Σύντομο Ιστορικό

Στην ως άνω ένδικη διαφορά οι δεύτερη, τρίτος, τέταρτος και πέμπτος εναγόμενοι, ήτοι: 1) το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης» (Δ.Ε.Υ.Α.) ως αναθέτουσα αρχή και κύρια του έργου της αποκατάστασης οδοστρωμάτων σε τομές δικτύων ύδρευσης αποχέτευσης έτους 2014, όπως νόμιμα εκπροσωπείται, 2) ο ... , 3) ο ... και 4) ο ..., έχουν την υποχρέωση να καταβάλουν, αλληλεγγύως και εις ολόκληρον έκαστος: α) στον πρώτο των εναγόντων , το ποσό των τριάντα πέντε χιλιάδων (35.000) ευρώ,

β) στη δεύτερη των εναγόντων, , το ποσό των τριάντα έξι χιλιάδων διακοσίων ενήντα ενός ευρώ και πενήντα λεπτών (36.291,50), στον τρίτο των εναγόντων, , το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, στον τέταρτο των εναγόντων, ... , το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ και ε) στην πέμπτη των εναγόντων, ... , το ποσό των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ, τα ποσά δε αυτά νομιμοτόκως από της επιδόσεως της αγωγής και μέχρι την ολοσχερή εξόφληση.

II. Εκτελεστότητα και δεδικασμένο των τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων

Κατά το άρθρο 321 ΚΠολΔικ δεδικασμένο, το οποίο κατ' άρθρο 322 ΚΠολΔικ λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως, σε κάθε στάση της δίκης, εμποδίζοντας το δικαστήριο να ερευνήσει την ίδια υπόθεση και πάλι δημιουργούν οι οριστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων που δεν μπορούν να προσβληθούν με ανακοπή ερημοδικίας και έφεση, δηλαδή οι **τελεσίδικες**, ακόμη και αν είναι εσφαλμένες. Το δεδικασμένο, κατά τα άρθρα 322 παρ. 1, 324, 330 και 331 του ΚΠολΔικ, καλύπτει, ως ενιαίο όλο ολόκληρο το δικανικό συλλογισμό, όπως διατυπώνεται στην απόφαση και συγκεκριμένα: α) το δικαίωμα που κρίθηκε, β) τη νομική αιτία, δηλαδή το νομικό χαρακτηρισμό που δόθηκε από το δικαστήριο στα πραγματικά περιστατικά, γ) την ιστορική αιτία που αποτελείται από τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά από το δικαστήριο και ήταν αναγκαία για τη διάγνωση της έννομης σχέσης και δ) τα αναγκαία παρεμπίπτοντα ζητήματα, εφόσον το δικαστήριο ήταν αρμόδιο να αποφασίσει γι' αυτά. Το δεδικασμένο **δεσμεύει τόσο τους διαδίκους**, ανεξάρτητα από τυχόν μεταβολή της διαδικαστικής θέσης του καθενός που όταν από ενάγων γίνεται εναγόμενος, όσο και τα άλλα πρόσωπα που αναφέρονται στα άρθρα 325-329 ΚΠολΔικ, όσο και τα πολιτικά δικαστήρια, τα οποία δεν μπορούν να επανακρίνουν ότι έχει ήδη κριθεί (άρθρα 324,332 ΚΠολΔικ). Το δεδικασμένο ενεργεί τόσο θετικά, με την έννοια ότι το δικαστήριο, (στο οποίο ανακύπτει εξ αφορμής άλλης δίκης, είτε ως κύριο, είτε ως προδικαστικό, το δικαίωμα που κρίθηκε με τελεσίδικη απόφαση) οφείλει να θέσει ως βάση της απόφασής του το δεδικασμένο που προκύπτει από την προηγούμενη τελεσίδικη απόφαση, λαμβάνοντας αυτό ως αμάχητη αλήθεια, όσο και αρνητικά με την έννοια ότι απαγορεύεται η άσκηση νέας αγωγής για το δικαίωμα που καλύπτεται από το δεδικασμένο (NE BIS IN IDEM), η οποία αν παρόλα αυτά ασκηθεί απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

III. Περιπτώσεις ευθύνης εις ολόκληρον και αναγωγή μεταξύ συνοφειλετών

Σύμφωνα με το άρθρο 926 ΑΚ, οι περισσότεροι συνυπεύθυνοι σε αδικοπραξία ευθύνονται απέναντι στον ζημιωθέντα εις ολόκληρον (481 επ.).

Η καθιέρωση της εις ολόκληρον ευθύνης δικαιολογείται με το σκεπτικό ότι θα ήταν άδικο να βρεθεί ο ζημιωθείς σε θέση χειρότερη από αυτήν που θα βρισκόταν, αν ο ζημιώσας ήταν μόνο ένας. Έτσι, ο κίνδυνος της αφερεγγυότητας κάποιου από τους συνοφειλέτες μετατίθεται από τον ζημιωθέντα στην εσωτερική σχέση και βαρύνει τους λοιπούς συνοφειλέτες του αφερέγγυου.

Αν στην πρόκληση ή στην έκταση της ζημίας συνετέλεσε και ο ζημιωθείς, θα εφαρμοστεί -παράλληλα με το 926- και το 300, το οποίο εφαρμόζεται όχι μόνο όταν ο ζημιώσας ευθύνεται λόγω πταισμάτος του (υποκειμενικώς) αλλά και όταν ευθύνεται αντικειμενικώς. Θα πρέπει ακόμη να επισημανθεί, ότι σε κάθε περίπτωση εφαρμογής του 300, ο επιμερισμός ανάμεσα στον ζημιώσαντα (ή στους ζημιώσαντες) και στον ζημιωθέντα θα γίνει βασικά με στάθμιση της συνδρομής της αιτιότητας, του βαθμού δηλαδή της αιτιώδους συμβολής της ενέργειας καθενός στην πρόκληση ή στην έκταση της ζημίας και επιβοηθητικά με στάθμιση της συνδρομής των πταισμάτων ή του βαθμού επικινδυνότητας της πηγής κινδύνων που κατέχει το ένα ή και το άλλο μέρος. Η παράλληλη εφαρμογή των άρθρων 926 και 300 δημιουργεί προβλήματα επιμερισμού, ιδίως όταν ο ζημιωθείς και καθένας από τους ζημιώσαντες-συνυπεύθυνους συνέβαλλαν χωριστά στην πρόκληση ή στην έκταση της ζημίας και όταν ο καθένας τους, βαρύνεται με διαφορετικό βαθμό αιτιώδους συμβολής στη ζημία ή με διαφορετικό βαθμό πταισματος.

Επίσης με το άρθρο 927 ΑΚ ρυθμίζεται η εσωτερική σχέση μεταξύ των συνοφειλετών, κατά παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα του 487 παρ. 1 ΑΚ. Σε περίπτωση που κάποιους εκ των συνοφειλετών καταβάλλει ολόκληρη την αποζημίωση ή μέρος της που υπερβαίνει τη μερίδα που του αναλογεί, έχει το δικαίωμα αναγωγής κατά των υπόλοιπων συνοφειλετών. Ο επιμερισμός γίνεται ανάλογα με το βαθμό πταισματος και όπου δεν δύναται να εξακριβωθεί αυτός ο βαθμός τότε ο επιμερισμός γίνεται κατ' ίσα μέρη.

Το μέτρο της ευθύνης που βαρύνει τον καθένα συνοφειλέτη θα προκύψει από τον μεταξύ τους επιμερισμό της ευθύνης, που θα επιχειρηθεί με τα κριτήρια επιμερισμού της αιτιότητας ή της υπαιτιότητας. Η μεταξύ των συνοφειλετών ευθύνη είναι κατά κανόνα διηρημένη, δηλαδή ο καθένας ευθύνεται απέναντι στον συνοφειλέτη που ικανοποίησε τον ζημιωθέντα μόνο για το ποσοστό της ζημίας που του αναλογεί. Πάντως είναι δυνατό, η ευθύνη απέναντι στον δικαιούχο της αναγωγής να μην είναι διηρημένη αλλά εις ολόκληρον.

IV. Επί του ερωτήματος

Όπως προκύπτει από τις ως άνω ερμηνευτικές προσεγγίσεις, οι διάδικοι οφείλουν να συμμορφώνονται άμεσα με καταψηφιστικού χαρακτήρα δικαστικές αποφάσεις καθότι έχουν εκτελεστό χαρακτήρα. Στην προκειμένη περίπτωση πρόκειται για μια καταψηφιστική δικαστική απόφαση, με την οποία καθίστανται απαιτητά συγκεκριμένα ποσά αποζημίωσης προς καταβολή από τους ζημιώσαντες προς τους ζημιωθέντες. Από το διατακτικό της απόφασης προκύπτει η εις ολόκληρον ευθύνη μεταξύ των συνοφειλετών, πράγμα που μαρτυρά ότι η δικανική κρίση στηρίζεται στο αδιαίρετο της ευθύνης και άρα **στον ισομερή επιμερισμό της ευθύνης (και άρα και της αποζημίωσης)**. Επομένως, η Δ.Ε.Υ.Α. καλείται να καταβάλλει καταρχήν το μέρος της αποζημίωσης που της αναλογεί (**1/4 του συνόλου της επιδικασθείσας αποζημίωσης**), **ωστόσο σε περίπτωση που κάποιος εκ των συνοφειλετών δεν προβεί σε καταβολή του οφειλόμενου μέρους που του αναλογεί, οι δικαιούχοι της επιδικασθείσας μπορούν να στραφούν κατά οποιουδήποτε συνοφειλέτη για να αξιώσουν την απαίτηση.**

Στο πλαίσιο αυτό, η Δ.Ε.Υ.Α. καταρχήν υποχρεούται στην καταβολή **του 1/4 του συνόλου της επιδικασθείσας χρηματικής αξίωσης**. Η δε αδράνεια έγκαιρης ικανοποίησης των δικαιούχων της απαίτησης από τους λοιπούς οφειλέτες για το υπολειπόμενο μέρος των 3/4 του συνόλου της επιδικασθείσας χρηματικής αξίωσης, όπως αυτή αναγνωρίστηκε με την τελεσίδικη δικαστική απόφαση, και η οποία αποτελεί εκτελεστό τίτλο (904 ΚΠολΔ), **δίνει το δικαίωμα στους δικαιούχους της επιδικασθείσας χρηματικής απαίτησης να προβούν τόσο κατά της Δ.Ε.Υ.Α. όσο και κατά των συνοφειλετών σε διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης (λ.χ.**

επιβολής κατάσχεσης σε λογαριασμούς κλπ.) για την είσπραξη του τυχόν υπολειπόμενου ποσού που δεν ικανοποιηθεί.

Αθήνα, 16/01/2023

Ο γνωμοδοτών δικηγόρος,
Νομικός Σύμβουλος της Ε.Δ.Ε.Υ.Α.

Πάνος Ζυγούρης

